

Дамян Дамянов

Димчо Дебелянов

Как бяха скръбни моите детски дни!
О, колко много сълзи спотаени!...

Тези два стиха бяха достатъчни, за да стане мой! Завинаги! Той ме бе прочел, преди сам да прочета себе си.

Бях петнадесетгодишен, когато се запознахме. Той „възкръсна из мъртвих“, върна се прашен от бойното поле и понеже бе намерил своя дом в Копривщица превърнат в музей, влезе в моя. Подаде ми единствената си книжка, която не беше видял отпечатана приживе, и аз я изгълтах на един дъх до вечерта. Четях и плачех. Един юноша, който още не бе ходил на война, нито се беше влюбвал още, можеше само да плаче...

И аз, разпаленият до вчера атеист, който бе молил майка си да извърли своето глупаво кандило от стаята, вечерта сам го запалих. Бях намерил един от боговете си. А и в книжлето, което мъртвият пехотинец ми бе подал, пишеше:

Смирено влязъл в стаята позната,
последна твоя пристан и заслона,
да шепнеш тихи думи в тишината,
впил мррен поглед в старата икона:
аз дойдох да дочакам мирен заник,
че мойто слънце своя път измина...

Не, твоето слънце тепърва ще изгрява, беден подпоручико! Ти, който не дочака да дойде твоята „Морна, Морна, в буря скършен знак“, ти, който, за да забравиш немотията и хъшовските кръчми, сам се изправи пред куршумите; ти, който се луташе между светлата вяра и лудия Ницше, ти се завърна в бащината къща! Завърна се, когато вечерта смирено гаснеше. Завърна се заедно с мене през една жълта есенна вечер...

Аз вървах из глухия ти копривщенски дом, а чужденците, които щракаха с фотоапаратите си наоколо, гледаха втрещено сълзите ми. Не ги разбираха, не можеха и да ги разберат...

А аз плачех, защото пред очите ми като кошмари седяха два страшни експоната: твоята мъничка бебешка люлка и дъсченият куфар, който се бе върнал вместо теб от фронта. Не погледнах дали в него има „с кръв опръскани писма“, но ми стана страшно от близостта на тези два края – детството и куршума. Ах, този проклет куршум не бе ли видял, че се забива в дете! Защото ти бе дете и за да скриеш това, си бе пуснал брада! Само децата отиват така на война...

Излязох от къщата и помилвах майка ти, която се бе вкаменила на прага от чакане. Помилвах я и ѝ прошепнах, че ще се завърнеш, че ти вече си се върнал. Завинаги си се върнал, исках поне нея да утеша, защото

И в кротък унес чака тя
да дойде нейното дете.

КРАЙ

© Дамян Дамянов

Източник: Словото

Публикация

Дамян Дамянов. „Живей така, че...“ – април-декември 1968 г.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8714>]